

ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΜΙΑΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

- ▶ Baltensperger (1980): Μια τυπική τράπεζα προσπαθεί να μεγιστοποιήσει τα κέρδη της υπό το περιορισμό του ισολογισμού της.
- ▶ Πρόκειται για ένα πρόβλημα βελτιστοποίησης:

$$\text{Max } \Pi = r_L L - r_D D - (I + s + c)$$

Υπό τον περιορισμό $L + R = D + E$

- ▶ Όπου L τα δάνεια (Loans), R τα ρευστά διαθέσιμα (cash reserves), D οι καταθέσεις (deposits), E το μετοχικό κεφάλαιο (Equity).
- ▶ Τα r_L , r_D είναι τα επιτόκια χορηγήσεων δανείων και προσφοράς καταθέσεων.
- ▶ Μεταβλητές κόστους: I κόστος ρευστότητας (liquidity cost), s το κόστος που σχετίζεται με την φερεγγυότητα (solvency cost), και c το κόστος χρήσης παραγωγικών συντελεστών (real resource cost).

Ενδεικτική Διάρθρωση Ισολογισμού

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1 Διάρθρωση ισολογισμού μιας τυπικής εμπορικής τράπεζας στην Αγγλία

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Ρευστά	1%	Καταθέσεις Όψεως	30%
Αμοιβαία διαθεσίμων και ΕΓΔ	18%	Καταθέσεις Προθεσμίας	30%
Δάνεια	48%	Πιστοποιητικά Καταθέσεων	6%
Άλλοι Τίτλοι	11%	Καταθέσεις σε ξένο νόμισμα	19%
Δάνεια ξένου νομίσματος	13%	Μετοχικό κεφάλαιο	15%
Ομόλογα ξένου νομίσματος	9%		

Πηγή: Συριόπουλος και Παπαδάμου (2015). Εισαγωγή στην Τραπεζική Οικονομική και τις Κεφαλαιαγορές. Εκδόσεις Υτορία.

Συμπεριφορά και Στρατηγική των Τραπεζών

1. Η Τράπεζα ως επιχείρηση μεγιστοποιεί τα κέρδη της ρυθμίζοντας τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού της
2. Είναι σημαντικός παράγοντας ο τρόπος που επενεργούν τα μέτρα νομισματικής πολιτικής της Κεντρικής Τράπεζας στις χρηματοπιστωτικές αγορές και κατ' επέκταση στην οικονομία.
3. Υπάρχει μικροοικονομική θεμελίωση κάποιων μακροοικονομικών φαινομένων

Καθορισμός Επιτοκίων:

Αρχικό Υπόδειγμα χωρίς Διατραπεζική και Κόστη

$$\text{Max } \Pi = r_L L + r_s S - r_D D - C$$

$$\text{Υπό τον περιορισμό } L = (1-k)D$$

$$\Pi = r_L(1-k)D - r_D D$$

Από τη συνθήκη πρώτης τάξης βρίσκουμε ότι

$$\frac{\partial \Pi}{\partial D} = r_L(1-k) - r_D = 0$$

Οπότε η αντιπροσωπευτική τράπεζα μεγιστοποιεί τα κέρδη της όταν

$$r_L = \frac{r_D}{(1-k)}$$

-
- Οπότε συμπεραίνουμε ότι παίζει καθοριστικό ρόλο στο ύψος του επιτοκίου χορηγήσεων το ποσοστό των υποχρεωτικών ρευστών διαθεσίμων και το ύψος του επιτοκίου καταθέσεων.

Σημειώνεται ότι μια αντιπροσωπευτική τράπεζα μετατρέπει τις καταθέσεις D σε δάνεια και ρευστά διαθέσιμα, οπότε $L+R=D$.

Ο λόγος των υποχρεωτικών ρευστών διαθεσίμων είναι $k=R/D$, οπότε $L=(1-k)D$.

Ενδεικτικά προβλήματα διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού

- Η αύξηση του ποσοστού ρευστότητας (k) των τραπεζών από Κεντρική Τράπεζα ως περιοριστική πολιτική έχει στόχο την αύξηση του κόστους του χρήματος (επιτοκίου) ή και τη μείωση των πιστώσεων
- Μακροοικονομικά φαινόμενα στηρίζονται σε μικροοικονομική συμπεριφορά. Για παράδειγμα το Δημόσιο αυξάνει το επιτόκιο των ομολογιών μέσα από νέες εκδόσεις κρατικών ομολογιών ($\uparrow r_b$) για να καλύψει δημοσιονομικά ελλείμματα (Dg) εις βάρος των ιδιωτικών επενδύσεων (I_p). =>
- ▶ Επίσης, οι εμπορικές τράπεζες
 - α) $\uparrow r_D$ για να μην έχουν φυγή καταθέσεων προς ελκυστικότερες τοποθετήσεις (αγορά κρατικών ομολόγων)
 - β) Όμως, παράλληλα $\uparrow r_L$ και υπάρχει ουσιαστικά μετακύληση κόστους στον δανειολήπτη => $\downarrow L$

Ανάλογα αν το δημόσιο $\downarrow r_b$

Πρόβλημα διαχείρισης Ενεργητικού και Παθητικού

- Στοιχεία του ενεργητικού (δάνεια & επενδύσεις) και του παθητικού (καταθέσεις) αποτελούν περιοριστικούς παράγοντες αλλά και στόχους.
- ➔ Η διαχείριση του ενεργητικού και του παθητικού μιας τράπεζας εξαρτάται από:
 - Το (διεθνές) οικονομικό περιβάλλον
 - Τη Δομή και το βαθμό ανταγωνισμού της τραπεζικής αγοράς
 - Τον εποπτικό ρόλο των νομισματικών αρχών (και την ύπαρξη δεσμεύσεων)

Διαχείριση κινδύνων από τις Τράπεζες

- Οι βασικότεροι κίνδυνοι που διατρέχει μια τράπεζα είναι οι ακόλουθοι:
- Κίνδυνος Ρευστότητας
- Πιστωτικός Κίνδυνος
- Κίνδυνος Αγοράς
- Συναλλαγματικός Κίνδυνος
- Κίνδυνος Επιτοκίου
- Κίνδυνος Χώρας
- Λειτουργικός Κίνδυνος
- Τεχνολογικός Κίνδυνος
- Κίνδυνος Πτώχευσης

Κίνδυνος ρευστότητας-Το πρόβλημα της μαζικής απόσυρσης καταθέσεων

10

- Η πληροφόρηση ότι ένα πιστωτικό ίδρυμα δεν έχει επαρκή ρευστότητα μπορεί να οδηγήσει σε μαζική απόσυρση καταθέσεων, επειδή φοβούνται ότι η τράπεζα θα χρεοκοπήσει. Ιστορικά, αυτή η κατάσταση αποδεικνύεται συχνά μεταδοτική, δημιουργεί πανικό στην αγορά, και οδηγεί σε γενικευμένη απώλεια εμπιστοσύνης προκαλώντας μαζική απόσυρση καταθέσεων και στις άλλες τράπεζες.

Αγορά ρευστότητας

- ▶ Η διοίκηση μιας τράπεζας που αγοράζει ρευστότητα στρέφεται στις αγορές για να προσελκύσει κεφάλαια (π.χ. αγορά συμβολαίων επαναγοράς-repos).

Πριν την απόσυρση κεφαλαίων

Ενεργητικό		Παθητικό	
Μετρητά	20	Καταθέσεις	100
Δάνεια	100	Ίδια κεφάλαια	10
Ομόλογα	10	Χρηματοδότηση από τις αγορές	20

Μετά την απόσυρση κεφαλαίων

Ενεργητικό		Παθητικό	
Μετρητά	20	Καταθέσεις	90
Δάνεια	100	Ίδια κεφάλαια	10
Ομόλογα	10	Χρηματοδότηση από τις αγορές	30

Αποθήκευση ρευστότητας

- ▶ Η αποθηκευμένη ρευστότητα, ως μια εσωτερική πηγή κεφαλαίων, βρίσκεται μέσα σε ορισμένα στοιχεία του ενεργητικού της τράπεζας. Η ρευστότητα αυτού του είδους προκύπτει όταν μετατρέπονται σε ρευστά στοιχεία του ενεργητικού. Αυτές οι μετατροπές μπορεί να είναι διακριτές ή μη διακριτές

Αποθήκευση ρευστότητας

Πριν την απόσυρση κεφαλαίων

Ενεργητικό		Παθητικό	
Μετρητά	20	Καταθέσεις	100
Δάνεια	100	Ίδια κεφάλαια	10
Ομόλογα	10	Χρηματοδότηση από τις αγορές	20

Μετά την απόσυρση κεφαλαίων

Ενεργητικό		Παθητικό	
Μετρητά	10	Καταθέσεις	90
Δάνεια	100	Ίδια κεφάλαια	10
Ομόλογα	10	Χρηματοδότηση από τις αγορές	20

Το κόστος για την τράπεζα από τη χρήση υπάρχουσας ρευστότητας έγκειται στο γεγονός ότι κρατάει στοιχεία του ενεργητικού με τη μορφή μετρητών στον ισολογισμό της. Άρα, το κόστος της χρήσης μετρητών για την κάλυψη των αναγκών ρευστότητας ισοδυναμεί με την απώλεια εσόδων (ή το *κόστος ευκαιρίας*) εξαιτίας της μη επένδυσης αυτών των κεφαλαίων σε δάνεια ή άλλα κερδοφόρα στοιχεία του ενεργητικού.

Αποθήκευση ρευστότητας

Στο παράδειγμα μας υποθέτουμε ότι στο ενεργητικό του ισολογισμού της η τράπεζα κρατά 20€ σε μετρητά (που έχουμε ήδη αναπτύξει εκ των οποίων τα 5€ είναι για την κάλυψη των ελάχιστων ρευστών διαθεσίμων που ορίζει η Κεντρική Τράπεζα, και τα υπόλοιπα 15€ αποτελούν πλεονάζουσα ρευστότητα). Η τράπεζα μπορεί να αντιμετωπίσει την καθαρή απώλεια 10€ λόγω απόσυρσης καταθέσεων στο παθητικό της αξιοποιώντας τα επιπλέον μετρητά που διαθέτει στο ταμείο της ή είναι κατατεθειμένα στην Κεντρική Τράπεζα.

Διαχείριση κινδύνου ρευστότητας

- ▶ Έστω ότι η τράπεζα έχει πλεονάζουσα ρευστότητα και ότι το ποσοστό υποχρεωτικών ρευστών διαθεσίμων είναι 10%. Ας υποθέσουμε τον παρακάτω ισολογισμό μιας τράπεζας:

Ενεργητικό		Παθητικό	
Μετρητά	250	Καταθέσεις	1000
Δάνεια	800	Ίδια κεφάλαια	150
Ομόλογα	100		

- ▶ Τα ρευστά διαθέσιμα που είναι υποχρεωμένα να διακρατεί η τράπεζα είναι €100 (το 10% των €1000).

Διαχείριση κινδύνου ρευστότητας

- ▶ Αν οι καταθέσεις μειωθούν κατά €100 ο ισολογισμός της τράπεζας μετατρέπεται ως εξής:
- ▶ Η τράπεζα χάνει 100€ σε καταθέσεις και 100€ σε μετρητά, αλλά συνεχίζει να πληροί τις προϋποθέσεις όσον αφορά τα υποχρεωτικά ρευστά διαθέσιμα (το 10% των 900€ είναι 90€, ενώ η τράπεζα έχει 150€, δηλαδή έχει ένα περίσσειμα αξίας €60).
- ▶ Συνεπώς, μία τράπεζα μπορεί να αντιμετωπίσει με ευκολία μια φυγή καταθέσεων χωρίς να χρειαστεί να προβεί σε επιπλέον ενέργειες.

Ενεργητικό		Παθητικό	
Μετρητά	150	Καταθέσεις	900
Δάνεια	800	Ίδια κεφάλαια	150
Ομόλογα	100		

Διαχείριση κινδύνου ρευστότητας

- Έστω όμως ότι ο ισολογισμός της τράπεζας έχει την ακόλουθη μορφή:

Ενεργητικό		Παθητικό	
Μετρητά	100	Καταθέσεις	1000
Δάνεια	900	Ίδια κεφάλαια	150
Ομόλογα	150		
Σύνολο	1150	Σύνολο	1150

Εάν πραγματοποιηθεί μείωση καταθέσεων κατά €100, ο ισολογισμός θα μετατραπεί ως εξής:

Ενεργητικό		Παθητικό	
Μετρητά	0	Καταθέσεις	900
Δάνεια	900	Ίδια κεφάλαια	150
Ομόλογα	150		
Σύνολο	1050	Σύνολο	1050

Το πρόβλημα είναι ότι η τράπεζα θα πρέπει να έχει το 10% των 900 € σε μετρητά, ενώ όπως προκύπτει δεν έχει καθόλου ρευστά διαθέσιμα.

Εν κατακλείδι, μία τράπεζα μπορεί να λάβει ρευστότητα με τρεις τρόπους:

1. Να πουλήσει άμεσα ρευστά στοιχεία του ενεργητικού, με μικρό κίνδυνο απώλειας κεφαλαίου.
2. Να δανεισθεί κεφάλαια από τις αγορές.
3. Να χρησιμοποιήσει την πλεονάζουσα ρευστότητα της.

Πιστωτικός κίνδυνος και κίνδυνος αγοράς

19

- Η ομοιότητα μεταξύ του κινδύνου αγοράς και του πιστωτικού κινδύνου είναι ότι και οι δύο μειώνουν τη συνολική αξία του χαρτοφυλακίου της τράπεζας.
- Οι διαφορές έγκεινται στ' ότι στον πιστωτικό κίνδυνο η μεταβολή στην πιστοληπτική ικανότητα των δανειζόμενων δεν είναι άμεσα παρατηρήσιμη. Αντίθετα, στην περίπτωση του κινδύνου αγοράς (που συνεπάγεται μεταβολή της αξίας των τίτλων), η αξιολόγηση των ομολόγων και των μετοχών είναι άμεσα παρατηρήσιμη και διαθέσιμη.

Πιστωτικός Κίνδυνος Παράδειγμα 1: Κόκκινα Δάνεια

Πριν τις ζημιές

Ενεργητικό		Παθητικό	
Ρευστά Διαθέσιμα	100	Καταθέσεις	1000
Δάνεια	1150	Χρηματοδότηση μέσω των αγορών	50
Ομόλογα	0	Ίδια κεφάλαια	200
Σύνολο	1250	Σύνολο	1250

Μετά τις ζημιές

Ενεργητικό		Παθητικό	
Ρευστά Διαθέσιμα	100	Καταθέσεις	1000
Δάνεια	1050	Χρηματοδότηση μέσω των αγορών	50
Ομόλογα	0	Ίδια κεφάλαια	100
Σύνολο	1150	Σύνολο	1150

-
- Στην περίπτωση του πρώτου παραδείγματος, η απώλεια αξίας 100€ στα δάνεια (λόγω των μη εξυπηρετούμενων δανείων) θα μειώσει ισόποσα την αξία του ενεργητικού και του παθητικού (από 1250 σε 1150). Τη ζημιά που προκλήθηκε θα την αναλάβουν οι ιδιοκτήτες-μέτοχοι της τράπεζας (μείωση των ιδίων κεφαλαίων κατά 100). Στο παράδειγμα μας η ζημιά δεν είναι μεγαλύτερη από την καθαρή θέση της τράπεζας, οπότε δεν κινδυνεύει με πτώχευση.

Ενεργητικό		Παθητικό	
Ρευστά Διαθέσιμα	100	Καταθέσεις	1000
Δάνεια	900	Χρηματοδότηση μέσω των αγορών	50
Ομόλογα	0	Ίδια κεφάλαια	-50
Σύνολο	1000	Σύνολο	1000

- Εδώ, η απώλεια αξίας 250€ στα δάνεια (λόγω των μη εξυπηρετούμενων δανείων) θα μειώσει ισόποσα την αξία του ενεργητικού και του παθητικού (από 1250 σε 1000). Τη ζημιά που προκλήθηκε θα την αναλάβουν οι ιδιοκτήτες-μέτοχοι της τράπεζας (μείωση των ιδίων κεφαλαίων κατά 250). Η καθαρή θέση της τράπεζας είναι αρνητική (-50), οπότε κινδυνεύει με πτώχευση και η ανακεφαλαιοποίηση της είναι επιβεβλημένη.

Παράδειγμα 2: Κούρεμα αξίας ομολόγων

Πριν το κούρεμα της αξίας των ομολόγων

Ενεργητικό		Παθητικό	
Ρευστά Διαθέσιμα	100	Καταθέσεις	1000
Δάνεια	1000	Χρηματοδότηση μέσω των αγορών	50
Ομόλογα	100	Ίδια κεφάλαια	150
Σύνολο	1200	Σύνολο	1200

Μετά το κούρεμα της αξίας των ομολόγων

Ενεργητικό		Παθητικό	
Ρευστά Διαθέσιμα	100	Καταθέσεις	1000
Δάνεια	1000	Χρηματοδότηση μέσω των αγορών	50
Ομόλογα	50	Ίδια κεφάλαια	100
Σύνολο	1150	Σύνολο	1150

Στην περίπτωση του δεύτερου παραδείγματος, η απώλεια αξίας 50€ στα ομόλογα (λόγω του κουρέματος της αξίας των ομολόγων) θα μειώσει ισόποσα την αξία του ενεργητικού και του παθητικού (από 1200 σε 1150). Τη ζημιά που προκλήθηκε θα την αναλάβουν οι ιδιοκτήτες-μέτοχοι της τράπεζας (μείωση των ιδίων κεφαλαίων κατά 50). Στο παράδειγμα μας η ζημιά δεν είναι μεγαλύτερη από την καθαρή θέση της τράπεζας, οπότε δεν κινδυνεύει με πτώχευση.

Συναλλαγματικός Κίνδυνος

Παράδειγμα 3: Υποτίμηση του Εγχώριου Νομίσματος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος αντανακλά την πιθανότητα η συναλλαγματική ισοτιμία να μεταβληθεί προς την κατεύθυνση που ζημιώνει την τράπεζα. Στην περίπτωση υποτίμησης του εγχώριου νομίσματος (ανατίμηση του ξένου) οι τράπεζες που έχουν υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα θα χρειαστούν περισσότερες μονάδες εγχώριου νομίσματος για να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους (να πραγματοποιήσουν τις πληρωμές τους).

Πριν την υποτίμηση

Ενεργητικό		Παθητικό	
Ρευστά Διαθέσιμα	20	Καταθέσεις	1000
Δάνεια	1050	Χρηματοδότηση μέσω των αγορών	50
Ομόλογα	80	Ίδια κεφάλαια	100
Σύνολο	1150	Σύνολο	1150

Μετά την υποτίμηση

Ενεργητικό		Παθητικό	
Ρευστά Διαθέσιμα	20	Καταθέσεις	1000
Δάνεια	1050	Χρηματοδότηση μέσω των αγορών	60
Ομόλογα	80	Ίδια κεφάλαια	90
Σύνολο	1150	Σύνολο	1150

➔ Στην περίπτωση του τρίτου παραδείγματος, αυξάνονται οι υποχρεώσεις σε εγχώριο νόμισμα προς τις αγορές. Τη ζημιά που προκλήθηκε θα την αναλάβουν οι ιδιοκτήτες-μέτοχοι της τράπεζας (μείωση των ιδίων κεφαλαίων κατά 10). Στο παράδειγμα μας η ζημιά δεν είναι μεγαλύτερη από την καθαρή θέση της τράπεζας, οπότε δεν κινδυνεύει με πτώχευση.

- Ο Κίνδυνος Επιτοκίου προέρχεται από τις μεταβολές των επιτοκίων.
- Ο Κίνδυνος Χώρας σχετίζεται με την πιθανότητα κυβερνητικές δράσεις μιας ξένης χώρας να μην επιτρέψουν μια τράπεζα να λάβει χρηματοροές που σχετίζονται με δραστηριότητες της στη ξένη χώρα.
- Ο Λειτουργικός Κίνδυνος αναφέρεται στα λειτουργικά προβλήματα μιας τράπεζας που σχετίζονται με τον ανθρώπινο παράγοντα, είτε από λάθος είτε από δόλο. Μπορεί επίσης να προκύψει από δυσλειτουργίες στα πληροφοριακά συστήματα.
- Ο Κίνδυνος Πτώχευσης είναι αποτέλεσμα της ανάληψης υπερβολικών κινδύνων από την τράπεζα.

Δημιουργία Χρήματος από τις Τράπεζες

28

Εκτός από την Κεντρική Τράπεζα, και οι εμπορικές τράπεζες έχουν συμβάλλουν στη δημιουργία της ποσότητας του χρήματος μέσω από μια μείωσης ή μια αύξηση των παρεχόμενων πιστώσεων. Επίσης, το (μη τραπεζικό) κοινό επηρεάζει το ύψους της προσφοράς χρήματος μέσα από την απόφαση του ως προς το ποσοστό των καταθέσεων που διακρατεί ως μετρητά.

Αν υποθέσουμε ότι οι εμπορικές τράπεζες δεν διατηρούν πλεονάζουσα ρευστότητα και ότι το κοινό δεν διακρατεί μετρητά, αλλά διατηρεί μόνο καταθέσεις, μόνο καταθέσεις, τότε ο τραπεζικός πολλαπλασιαστής του χρήματος (m) είναι: $m = 1/k$, όπου k είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών καταθέσεων (υποθέτοντας ότι δεν υπάρχει πλεονάζουσα ρευστότητα στο ενεργητικό της τράπεζας). Η συνολική αύξηση των καταθέσεων (ΔD) που θα προέλθει από μια αύξηση της νομισματικής βάσης (ΔH), είναι:

$$\Delta D = m \times \Delta H \text{ ή } \Delta D / \Delta H = m.$$

Ο πολλαπλασιαστής χρήματος είναι ο λόγος της προσφοράς χρήματος προς τη νομισματική βάση, η οποία αποτελείται από το νόμισμα σε κυκλοφορία και από τα τραπεζικά διαθέσιμα.

Παράδειγμα

Έστω ότι η Κεντρική Τράπεζα εκδίδει 10000 ευρώ και ότι το ποσοστό υποχρεωτικών ρευστών διαθεσίμων είναι 20%. Ας υποθέσουμε επίσης ότι οι τράπεζες δεν παρακρατούν πλεονάζοντα ρευστά διαθέσιμα και ότι το κοινό δεν διακρατεί μετρητά

Η όλη διαδικασία αύξησης της ποσότητας χρήματος είναι η εξής:

Πρώτο στάδιο	10000 ευρώ
Δεύτερο στάδιο	$10000 * 0,8 = 8000$ Σύνολο: 18000 ευρώ
Τρίτο στάδιο	$8000 * 0,8 = 6400$ Σύνολο: 24400 ευρώ
Τέταρτο στάδιο	$6400 * 0,8 = 5120$ Σύνολο: 29520 ευρώ
κ.λπ.	
Συνολική αύξηση	$\Delta D = [1/(1-0,8)] * 10000 = 10000/0,2$
= 50.000 ευρώ	

Νομισματική Κυκλοφορία και Νομισματική Βάση

Νομισματική Κυκλοφορία (M) = Κυκλοφορούν χρήμα (C) + καταθέσεις (D)

Νομισματική Βάση (H) = Κυκλοφορούν χρήμα (C) + Ρευστά Διαθέσιμα των Τραπεζών (R)

$\rho = R/D$ Λόγος των ρευστών διαθεσίμων ως προς τις καταθέσεις

$c = C/D$ Λόγος του κυκλοφορούντος χρήματος προς τις καταθέσεις

$k = Ru/D$ Λόγος των υποχρεωτικών ρευστών διαθεσίμων ως προς τις καταθέσεις

■ Στο παράδειγμα μας υποθέσαμε ότι οι τράπεζες δεν παρακρατούν πλεονάζοντα ρευστά διαθέσιμα το κοινό δεν διακρατεί μετρητά. Αν άρουμε τις συγκεκριμένες υπόθεσεις και δεδομένου ότι $M=C+D$ και $H=C+R$, βρίσκουμε ότι $\frac{M}{H} = \frac{1+c}{c+\rho} = m$, και $\Delta M = m\Delta H$. Ο πολλαπλασιαστής χρήματος $m = \frac{1+c}{c+\rho}$ και

Αποφάσεις των Εμπορικών Τραπεζών

$$M = \frac{1+c}{c+\rho} H$$

Αποφάσεις του κοινού

Αποφάσεις των Κεντρικών Τραπεζών

Ορισμός του Χρήματος

Στενή έννοια= $M1$ = Νομισματική κυκλοφορία + Καταθέσεις όψεως

Ευρύτερη έννοια= $M2$ = Νομισματική Κυκλοφορία + Καταθέσεις όψεως + Καταθέσεις Προθεσμίας και Ταμιευτηρίου

Ευρύτατη έννοια= $M3$ = Νομισματική Κυκλοφορία + Καταθέσεις όψεως + Καταθέσεις Προθεσμίας και Ταμιευτηρίου + συμφωνίες επαναγοράς + μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων+ χρεόγραφα διάρκειας έως 2 ετών

Νομισματικά Μεγέθη στη Ζώνη του Ευρώ

Στοιχεία που περιλαμβάνονται	M1	M2	M3
Νομισματική Κυκλοφορία	+	+	+
Καταθέσεις μιας ημέρας	+	+	+
Καταθέσεις Προθεσμίας μέχρι 2 ετών		+	+
Καταθέσεις υπό προειδοποίηση μέχρι 3 μηνών		+	+
Συμφωνίες επαναγοράς			+
Μερίδια Αμοιβαίων Κεφαλαίων Χρηματαγοράς			+
Τίτλοι Χρηματαγοράς			+
Χρεόγραφα διάρκειας 2 ετών			+

Αρμοδιότητες ΚΤ

- ▶ 1. Εφαρμόζει τη Νομισματική πολιτική
- ▶ 2. Εκδίδει κατ' αποκλειστικότητα τα τραπεζογραμμάτια
- ▶ 3. Παρέχει πιστωτικές διευκολύνσεις στις εμπορικές τράπεζες, λειτουργώντας ως “έσχατος δανειστής”.
- ▶ 4. Ασκεί εποπτικό έλεγχο στις πιστωτικές δραστηριότητες των τραπεζών και δίνει άδειες για να δημιουργηθούν νέες τράπεζες.
- ▶ 5 Ρυθμίζει και επιβλέπει της ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών.
- ▶ 6. Ασκεί τη συναλλαγματική πολιτική και διαχειρίζεται τα αποθέματα συναλλάγματος της χώρας.

Το Τραπεζικό Σύστημα της Ευρωζώνης

- ▶ Το τραπεζικό σύστημα της Ευρωζώνης συγκροτείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες των κρατών-μελών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως επίσημο νόμισμά τους. Η Ευρωζώνη, όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα, περιλαμβάνει 20 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμμετέχουν στη ζώνη του ενιαίου νομίσματος από το 1999 και έπειτα.
- ▶ Παράλληλα, η ΕΚΤ συνεργάζεται στενά με τις Κεντρικές Τράπεζες και των 27 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ).

Οι αρμοδιότητες της ΕΚΤ

- Ο καθορισμός των βασικών επιτοκίων στην Ευρωζώνη και ο έλεγχος της νομισματικής κυκλοφορίας.
- Η διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της Ευρωζώνης και η διενέργεια αγοραπωλησιών νομισμάτων, όταν αυτό απαιτείται για τη διατήρηση σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών.
- Η χορήγηση άδειας στις Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης για την έκδοση ευρώ σε μορφή χαρτονομισμάτων.
- Η παρακολούθηση των εξελίξεων στις τιμές και η εκτίμηση των κινδύνων που ενδέχεται να απειλήσουν τη σταθερότητα των τιμών στην Ευρωζώνη.
- Η υποστήριξη της αποτελεσματικής εποπτείας των κεφαλαιαγορών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τις εθνικές αρχές, καθώς και της εύρυθμης λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών.